

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KONTROLLI I LARTË I SHTETIT
KRYETARI

Nr. ____/__Prot.

Tiranë, më _____.____.2021

V E N D I M

Nr. 64, Datë 07.06.2021

Mbi zbatimin e kuadrit ligjor, në Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, si dhe ligjshmërinë e procedurave të ndjekura, për HEC Traja 1, në përroin e zallit dhe HEC Madhesh në lumin e Lunresë, degë e lumit Mat, Bashkia Mat.

Nga auditimi i ushtruar në Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, në lidhje me ligjshmërinë e procedurave të ndjekura për dhënien me koncension për HEC Traja 1, në përroin e zallit dhe HEC Madhesh në lumin e Lunresë, degë e lumit Mat, Bashkia Mat, Qarku Dibër, rezultoi se kishte mangësi në drejtim të ligjshmërisë për dhënien në shfrytëzim të përrrenjve.

Pasi u njoha me Raportin Përfundimtar të Auditimit dhe Projekt Vendimin e paraqitur nga Grupi i Auditimit të Departamentit të Auditimit të Institucioneve Qendrore, shpjegimet e dhëna nga subjekti i audituar, si dhe vlerësimet mbi objektivitetin dhe cilësinë e auditimit nga Kryeaudituesi, Drejtori i Departamentit të mësipërm, Drejtori i Drejtorisë së Standardeve dhe Sigurimit të Cilësisë së Auditimit, në mbështetje të neneve 10, 15, 25 dhe 30, të ligjit nr.154/2014, të miratuar në datën 27.11.2014, òPër Organizimin dhe Funkcionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit

VENDOSA:

I. Të miratoj ò*Raportin Përfundimtar të Auditimit Tematik të ushtruar në Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, “Mbi zbatimin e procedurave ligjore, në Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, në lidhje me ligjshmërinë e procedurave të ndjekura, në Lidhje me HEC Traja 1, në përroin e zallit dhe HEC Madhesh në lumin e Lunresë, degë e lumit Mat, Bashkia Mat, Qarku Dibër, sipas të autorizimit nga Kryetari i Kontrollit të Lartë të Shtetit nr. 1146/3, datë 17.12.2020.*

II. Të miratoj Opinionin e auditimit, rekomandimet për përmirësimin e gjendjes dhe të kërkoj marrjen e masave sa vijon:

A. OPINIONI I AUDITIMIT

Opinion mbi përputhshmërinë¹

Për drejtimin e Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, Tiranë.

Ne kemi audituar përputhshmërinë¹ e subjektit përsa i takon shkallës së zbatueshmërisë të rregullave, ligjeve, termave dhe kushteve, mbi të cilat është rënë dakord (kriteret e auditimit të përputhshmërisë), në kryerjen e procedurave të koncensionit.

Auditimi ka përfshirë zbatimin e procedurave ligjore, në Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, në lidhje me ligjshmërinë e procedurave të ndjekura, për HEC Traja 1, në përroin e zallit dhe HEC Madhesh në lumin e Lunresë, degë e lumit Mat, Bashkia Mat, Qarku Dibër, nëpërmjet veprimeve të kryera nga Bas

eni Ujor Mat, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, MIE si dhe projekti i veprës.

Opinion i kundërt²:

Sipas mendimit tonë, përveç efekteve të çështjeve të përshkruara në paragrafin e 6 Bazës për opinionin e kundërt, procedurat e dhënies me koncension për HEC Traja 1 dhe HEC Madhesh u konstatuan pasaktësi mbi përdorimin e ujit dhe dëgjësave publike të banorëve të zonës. Në vlerësimin e Ndikimit në Mjedis u konstatua pasaktësi në kundërshtim me legjislacionin mjedisor në fuqi.

Baza për opinion e kundërt:

Opinionin e dhënë e mbështesim në faktin se: Nga auditimi i dosjes fizike në MIE, rezultoi se, Baseni Ujor Mat ka miratuar: (i) lejen e përdorimit të ujit me nr. serie 000029, të datës 22.09.2017, të miratuar me Vendimin e KBU nr. 31, datë 22.09.2017; dhe (ii) lejen për përdorimin e burimit, miratuar me Vendimin e KBU Mat, Nr. 132 datë 22.09.2017. Nga miratimi i lejes së përdorimit të ujit, është vendosur kufizimi në ushtrimin e veprimtarisë duke përcaktuar që të mos kufizohet furnizimi me ujë të pijshëm, nevojat e bujqësisë në zonë dhe rezervat e domosdoshme ekologjike. Në vijim të sa mësipër, nga verifikimi i dokumentacionit rezultoi se projekti i hartuar për HEC Madhesh dhe Hec Traja nuk kanë parashikuar vaditje për zonën, por vetëm prurje ekologjike. Referuar dokumentacionit të administruar në MIE mbi VNM-në e vitit 2020, hartuar nga shoqëria projektuese "Dekliada ó alb" sh.p.k, citohet se "Për Hec Madhesh, prurja ekologjike për veprën e marrjes nr. 1 është 0.023 m³/sek, ndërsa për veprën e marrjes nr. 2 është 0.003 m³/sek. Ujë që do të lihet për vaditje nuk ka, sepse nuk ka kërkesa për vaditje në këtë zonë. Prurja llogaritëse për veprën e marrjes nr. 1 është 0.11 m³/s ndërsa për veprën e marrjes nr 2 është 0.99 m³/s. Nga verifikimi i projektit rezultoi se, llogaritjet energjetike të Hec-it janë llogaritur të plota me Prurjen, duke mos lejuar hapësirë nga burimi për vaditje. Konstatohet se, Institucionet

¹ Mbështetur mbi Ligjin nr. 154/2014, datë 27.11.2014 "Për organizimin dhe funksionimin e KLSH-së".

² **Opinion i kundërt.** Audituesi duhet të shprehë një opinion të kundërt: 1. kur audituesi ka marrë dëshmi të mjaftueshme dhe të përshtatshme të auditimit dhe arrin në përfundimin se anomalië apo rastet e mospërputhshmërisë, individualisht ose së bashku, janë materiale, të përhapura, në transaksionet në fjalë; ose 2. kur audituesi nuk është në gjendje për të marrë dëshmi të mjaftueshme dhe të përshtatshme të auditimit ku të bazojë opinionin, dhe efektet e mundshme mbi llogaritë vjetore apo transaksionet të kësaj pamundësie janë materiale të përhapura.

përgjegjëse deklarojnë se nuk ka pasur kërkesa për vaditje, ndërkohë me shkresën drejtuar Njesisë Administrative Ulëz nr. 31/1 prot., datë 01.02.2017, paraqiten nevojat për vaditje dhe me shkresën nr. 481/1 prot., datë 09.07.2020, është njoftuar edhe prefektura e Qarkut Lezhë. Sa më sipër, sipas Ligji Nr. 111/2012 *“Për Menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore”* parashikohet një hapësirë ku Këshilli i Basenit Ujor pezullon përkohësisht ose ndryshon lejen ose autorizimin, nëse rrethanat, në të cilat është bazuar dhënia e tyre, kanë ndryshuar, ose kur krijohen rrethana të reja, të cilat nëse do të kishin ekzistuar në kohën e dhënies së lejes do të kishin çuar në lëshimin e lejes me kushte të tjera. Thënë kështu, edhe nëse nuk ka patur kërkesa për vaditje përpara se të jepej leja e përdorimit të ujit, siç pretendohet nga Baseni Ujor Mat, kërkesat e kryera në vijimësi nga banorët e zonës janë të mjaftueshme për të rishikuar kushtet e lejes.

Referuar publikimeve zyrtare në AKM, konstatohet se nga verifikimi në faqen zyrtare të AKM në Prill 2020, nuk rezulton të ketë asnjë publikim për dëgjuesen publike në HEC Madhesh dhe HEC Trajal, në kundërshtim me VKM nr. 247 datë. 30.04.2014 *“Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informim dhe përfshirjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore”*, kreu 1 pika 1, ku shprehet:

1. *Procesi i informimit dhe i përfshirjes së publikut gjatë procedurës paraprake të VNM-së përfshin këto faza: a) Informimin dhe marrjen e mendimit të publikut nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) për projektin, shoqëruar me sqarimet për procedurën në zbatim; b) Shpalljen dhe publikimin e vendimit të AKM-së në faqen e saj të internetit.* Veprimet gjithashtu bien në kundërshtim me ligjin nr. 10440, datë 7.7.2011 *“Për vlerësimin e ndikimit në mjedis”* neni 17 *“Seanca dëgjimore gjatë VNM-së”*. Procesi i informimit dhe i përfshirjes së publikut gjatë procedurës paraprake të Vendimit mbi Ndikimin Mjedisor (VNM) përfshin informimin dhe marrjen e mendimit të publikut nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) për projektin, shoqëruar me sqarimet për procedurën në zbatim, si dhe shpalljen dhe publikimin e vendimit të AKM-së në faqen e saj të internetit, si një hap me rëndësi për të garantuar transparencë në proces. Në kushtet kur ka një pretendim të ngritur nga banorët në lidhje me cenimin e këtij procesi, vlerësojmë që dëgjesa publike duhet të ishin përditësuar dhe publikuar, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Përgjegjësitë e Drejtuesve: Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë

Strukturat drejtuese, referuar ngjarjeve dhe rrethanave të mësipërme, Drejtoria e PPP duhet të kishte marrë masa që të veprohej në rastet kur pezullohet/anullohet leja e përdorimit të ujit në bazë të nenit 50, 54, 55 të ligjit nr.111/2012 i ndryshuar,.

Referuar ngjarjeve dhe rrethanave të mësipërme, MIE duhet të kishte marrë masa që të veprohet në mbështetje të nenit 80 të ligjit *“Për menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore”*, pika dhe pika 2 si dhe VKM-së nr. 408 datë 13.05.2015 *“Për miratimin e rregullores së zhvillimit të territorit”* **nenit 25/4 dhe /6**, shqyrtimi i kërkesave për leje ndërtimi që miratohen nga KKT-ja.

Përgjegjësitë e Audituesve të KLSH mbi Auditimin e Përputhshmërisë:

Objektivi i audituesit të jashtëm publik lidhet me garantimin e sigurisë së arsyeshme, nëse procedurat koncensionit të zhvilluara nga Autoriteti Kontraktor MIE, Tiranë, nuk paraqesin anomali materiale, kështu si pasaktësi apo gabime që mund të kenë ekzistuar, nëse procedurat e koncensionit janë zhvilluar në përputhje me kriteret e paracaktuara. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por nuk garanton që auditimi i kryer në përputhje me standardet

mundëson identifikimin e çdo gabimi apo anomalie që mund të ekzistojë. Përveç standardeve ISSAI, audituesi i KLSH, gjithashtu aplikon edhe gjykimin dhe skepticizmin e tij profesional në punën audituese.

B. MASA ORGANIZATIVE

1. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i dosjes fizike në MIE, rezultoi se, Baseni Ujor Mat ka miratuar: (i) lejen e përdorimit të ujit me nr. serie 000029, të datës 22.09.2017, të miratuar me Vendimin e KBU nr. 31, datë 22.09.2017; dhe (ii) lejen për përdorimin e burimit, miratuar me Vendimin e KBU Mat, Nr. 132 datë 22.09.2017. Nga miratimi i lejes së përdorimit të ujit, është vendosur kufizimi në ushtrimin e veprimtarisë duke përcaktuar që të mos kufizohet furnizimi me ujë të pijshëm, nevojat e bujqësisë në zonë dhe rezervat e domosdoshme ekologjike. Në vijim të sa mësipër, nga verifikimi i dokumentacionit rezultoi se projekti i hartuar për HEC Madhesh dhe Hec Traja nuk kanë parashikuar vaditje për zonën, por vetëm prurje ekologjike. Referuar dokumentacionit të administruar në MIE mbi VNM-në e vitit 2020, hartuar nga shoqëria projektuese "Dekliada ó alb" sh.p.k, citohet se "Për Hec Madhesh, prurja ekologjike për veprën e marrjes nr. 1 është 0.023 m³/sek, ndërsa për veprën e marrjes nr. 2 është 0.003 m³/sek. *Ujë që do të lihet për vaditje nuk ka, sepse nuk ka kërkesa për vaditje në këtë zonë*. Prurja llogaritëse për veprën e marrjes nr. 1 është 0.11 m³/s ndërsa për veprën e marrjes nr 2 është 0.99 m³/s. Nga verifikimi i projektit rezultoi se, llogaritjet energjetike të Hec-it janë llogaritur të plota me Prurjen, duke mos lejuar hapësirë nga burimi për vaditje. Konstatohet se, Institucionet përgjegjëse deklarojnë se nuk ka pasur kërkesa për vaditje, ndërkohë me shkresën drejtuar Njësisë Administrative Ulëz nr. 31/1 prot., datë 01.02.2017, paraqiten nevojat për vaditje dhe me shkresën nr. 481/1 prot., datë 09.07.2020, është njoftuar edhe prefektura e Qarkut Lezhë.

Sa më sipër, sipas Ligji Nr. 111/2012 òPër Menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujoreò parashikohet një hapësirë ku Këshilli i Basenit Ujor pezullon përkohësisht ose ndryshon lejen ose autorizimin, nëse rrethanat, në të cilat është bazuar dhënia e tyre, kanë ndryshuar, ose kur krijohen rrethana të reja, të cilat nëse do të kishin ekzistuar në kohën e dhënies së lejes do të kishin çuar në lëshimin e lejes me kushte të tjera. Thënë kështu, edhe nëse nuk ka patur kërkesa për vaditje përpara se të jepej leja e përdorimit të ujit, siç pretendohet nga Baseni Ujor Mat, kërkesat e kryera në vijimësi nga banorët e zonës janë të mjaftueshme për të rishikuar kushtet e lejes.

(Më hollësisht trajtuar faqe 9 -20 Raportit Përfundimtar të Auditimit)

1.1 Rekomandimi: Me qëllim forcimin e kontroleve të brendshme, në funksion të efikasitetit dhe ligjshmërisë së procesit si dhe në mbështetje të kuadrit ligjor e rregullator në fuqi për menaxhimin e integruar të Burimeve Ujore:

- Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, të ngrejë një grup pune të veçantë, për të verifikuar çështjet e trajtuara, me qëllim rishikimin e kontratës koncesionare, duke qenë se nevojat e vazhdueshme për vaditje të banorëve nuk janë marrë në konsideratë dhe si pasojë nuk janë llogaritur dhe vlerësuar në projektin e zbatimit të HECE-ve.

- Grupi i punës të bashkëpunojë me Institucionet e tjera përgjegjëse të përfshira në këtë projekt, me qëllim analizimin dhe vlerësimin e të gjithë elementet të projektit, si: Vlerësimin

të Ndikimit në Mjedis, Oponencën teknike dhe Lejet e Përdorimit të Ujit, në mënyrë që të rishikohen dhe ri studiohen llogaritjet hidrologjike, për nevojat dhe sasinë e ujit për vaditje

Menjëherë

1.2 Rekomandimi: Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore, me qëllim verifikimin e ligjshmërisë së procesit për çështjen në fjalë si dhe për marrjen e masave që për çdo rast në vijim, përpara dhënies së lejeve të përdorimit të ujit, të verifikojë të gjitha kërkesat dhe nevojat e burimit ujor, me qëllim ruajtjen e qëndrueshmërisë së prioritetëve mbi përdorimin ujor. Në fund të këtij verifikimi, të bëhet me dije KLSH, mbi rezultatet e punës.

Menjëherë dhe në vijimësi

2. Gjetje nga auditimi: Referuar publikimeve zyrtare në AKM (Agjencinë Kombëtare të Mjedisit), konstatohet se nga verifikimi në faqen zyrtare të AKM në Prill 2020, nuk rezultojnë të ketë asnjë publikim për dëgjuesin publik në HEC Madhesh dhe HEC Trajal, në kundërshtim me VKM nr. 247 datë. 30.04.2014 "Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informim dhe përfshirjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore", kreu 1 pika 1, ku shprehet:

1. *Procesi i informimit dhe i përfshirjes së publikut gjatë procedurës paraprake të VNM-së përfshin këto faza:*a) Informimin dhe marrjen e mendimit të publikut nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) për projektin, shoqëruar me sqarimet për procedurën në zbatim; b) Shpalljen dhe publikimin e vendimit të AKM-së në faqen e saj të internetit. Veprimet gjithashtu bien në kundërshtim me ligjin nr. 10440, datë 7.7.2011 "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis" neni 17 "Seanca dëgjimore gjatë VNM-së". Procesi i informimit dhe i përfshirjes së publikut gjatë procedurës paraprake të Vendimit mbi Ndikimin Mjedisor (VNM) përfshin informimin dhe marrjen e mendimit të publikut nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) për projektin, shoqëruar me sqarimet për procedurën në zbatim, si dhe shpalljen dhe publikimin e vendimit të AKM-së në faqen e saj të internetit, si një hap me rëndësi për të garantuar transparencë në proces. Në kushtet kur ka një pretendim të ngritur nga banorët në lidhje me cenimin e këtij procesi, vlerësojmë që dëgjesa publike duhet të ishin përditësuar dhe publikuar, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

(Më hollësisht trajtuar faqe 9 -20 Raportit Përfundimtar të Auditimit)

2.1 Rekomandimi: Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, me qëllim forcimin e kontrolleve të brendshme, për të garantuar një proces sa më transparent, në çdo rast të marrë masa që të verifikojë kryerjen e dëgjësive publike, sipas kuadrit ligjor në fuqi.

2.2 Rekomandimi: Ministria e Turizimit dhe Mjedisit, nëpërmjet strukturave përkatëse, të ushtrojë kontrollin e nevojshëm mbi ligjshmërinë e kryerjes së procedurave të dëgjësive publike nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, për rastin në fjalë, dhe në përfundim të këtij kontrolli, të bëhet me dije Kontrolli i Lartë i Shtetit mbi rezultatet e punës së kryer.

- Agjencia Kombëtare të Mjedisit me qëllim marrjen e masave që për çdo rast në vijim, të kryejë dëgjuesin publik, sipas parashikimeve në VKM nr. 247 datë. 30.04.2014 "Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informim dhe përfshirjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore", si një kusht i rëndësishëm për garantimin e një

procesi të hapur vendimmarrjeje, gjatë identifikimit, përshkrimit dhe vlerësimit të ndikimeve negative në mjedis.

Menjëherë dhe në vijimësi

C. MASA DISIPLINORE

Mbështetur në nenin 15, të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit, geramat (b, c, ç) e nenin 58 - ÷Llojet e masave disiplinore, të ligjit nr. 152/2013 për nëpunësin civil, në VKM nr. 115, datë 05.03.2014 për përcaktimin e procedurës disiplinore dhe të rregullave për krijimin, përbërjen e vendimmarrjen në komisionin disiplinor në shërbimin civil, i rekomandojmë Ministrin të Infrastrukturës dhe Energjisë të analizojë dhe të vlerësojë të metat, mangësitë dhe përgjegjësitë individuale të punonjësve të MIE, trajtuar në Raportin Përfundimtar Tematik të KLSH-së, me qëllim nisjen e procedurave të nevojshme administrative për dhënien e masave disiplinore përkatëse, për mosveprimet e mëposhtme:

Banorët e fshatit Madhesh, u janë drejtuar MIE në rrugë zyrtare, për kërkesat e vazhdueshme për vaditje me nr. 1030 dëftesë, datë 23.12.2020.

Projekti i Hartuar për HEC Madhesh dhe Hec Traja nuk ka parashikuar vaditje për zonën, por vetëm prurje ekologjike. Referuar dokumentacionit të administruar në MIE mbi VNM e vitit 2020 hartuar nga shoqëria projektuese, citohet se:

*"Për Hec Madhesh prurja ekologjike për veprën e marrjes nr. 1 është 0.023 m³/sek ndërsa për veprën e marrjes nr. 2 është 0.003 m³/sek. **Ujë që do të lihet për vaditje nuk ka, sepse nuk ka kërkesa për vaditje në këtë zonë.** Prurja llogaritëse për veprën e marrjes nr. 1 është 0.11 m³/s ndërsa për veprën e marrjes nr. 2 është 0.99 m³/s".*

Referuar ngjarjeve dhe rrethanave të mësipërme, Drejtoria e PPP duhet të kishte marrë masa që të veprohej në rastet kur pezullohet/anullohet leja e përdorimit të ujit në bazë të nenit 50, 54, 55 të ligjit nr.111/2012 i ndryshuar,.

Referuar ngjarjeve dhe rrethanave të mësipërme, Drejtoria e PPP duhet të kishte marrë masa që të veprohej në rastet kur pezullohet/anullohet leja e përdorimit të ujit në bazë të nenit 50, 54, 55 të ligjit nr.111/2012, i ndryshuar, si dhe në mbështetje të:

- Nenit 80 të ligjit "Për menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore", pika 1 dhe pika 2, ku parashikohet se:
 1. *Këshilli i Basenit Ujor ka të drejtë të vendosë në lidhje me pezullimin e përkohshëm, të përhershëm ose ndryshimin e lejes dhe autorizimit, kur është në kompetencën e këtij organi, nëse rrethanat, në të cilat është bazuar dhënia e tyre, kanë ndryshuar ose kur krijohen rrethana të reja, të cilat, nëse do të kishin ekzistuar në kohën e dhënies, do të kishin çuar në refuzim të lejes ose lëshimin e lejes me kushte dhe afate të tjera.*
 2. *Këshilli i Basenit Ujor, për rastet kur kompetencën për pezullimin e përkohshëm, të përhershëm ose ndryshimin e lejes dhe autorizimit e ka Këshilli Kombëtar i Ujit, bën propozimet përkatëse me vendim formal, i cili i dërgohet Agjencisë së Menaxhimit të Burimeve Ujore për t'u shqyrtuar nga Këshilli Kombëtar i Ujit.*
- VKM-së nr. 408 datë 13.05.2015 për miratimin e rregullores së zhvillimit të territorit:
 - Neni **25/4**, ÷Ministria përgjegjëse e linjës dhe institucionet përkatëse të varësisë shqyrtojnë përputhshmërinë me politikën, strategjitë e legjislacionin sektorial dhe kriteret teknike të veçanta për objektin përkatës".

- Neni **25/6**, ÷Shqyrtimi i kërkesave për leje ndërtimi që miratohen nga KKT-ja të përcaktohet: Në rast se gjatë periudhës së shqyrtimit teknik, si rezultat i proceseve të bashkërendimit dhe verifikimit, **vërehen kundërshiti apo mangësi**, autoriteti përgjegjës përkatës njofton, kur është rasti, kërkuesin për plotësim dokumentacioni apo rishikim të projektit.

Me ndjekjen dhe kontrollin e zbatimit të detyrave dhe masave të përcaktuara në këtë vendim ngarkohet Departamenti i Auditimit të Institucioneve Qendrore.

K R Y E T A R

Arben SHEHU